

Frit og udvidet frit valg af sygehus Behandling på sygehus i udlandet

Valgmuligheder

Du har frit sygehusvalg til alle offentlige sygehuse.

Skal du vente mere end 1 måned på sygehusbehandling, har du fra 1. juli 2009 igen udvidet frit sygehusvalg til private og udenlandske sygehuse med aftale med regionerne. Du får samtidigt udvidet frit sygehusvalg, hvis du får ændret en operationsdato.

I visse tilfælde har du også ret til at få betalt eller få refunderet dine udgifter til sygehusbehandling i udlandet.

Denne pjece oplyser om dine rettigheder, herunder til transport i forbindelse med behandlingen.

Frit sygehusvalg – for alle

Skal du til *behandling* på sygehus, kan du overveje, om du vil benytte det frie sygehusvalg. Du kan rådføre dig med din læge, men det er dig, der bestemmer. Det kræver en lægehenvielse, som lægen sender til det sygehus, du vælger.

Du kan frit vælge mellem alle offentlige sygehuse og afdelinger i hele landet samt følgende private specialsygehuse:

- Epilepsihospitalet i Dianalund
- Sclerosecentrene i Haslev og Ry
- Polio-, Trafik- og Ulykkesskadedes Fysiurgiske Ambulatorium
- Center for sundhed og træning i Middelfart, Århus og Skælskør
- Kong Chr. X's Gighospital i Gråsten
- Rehabiliteringscenter for Muskelsvind
- Vejlefjord
- Center for Hjerneskade
- Rehabiliteringscentrene for traumatiserede flygtninge: OASIS, RCT-Jylland og RCT i København
- Sankt Lukas Hospice
- Diakonissestiftelsens Hospice
- Arresødal Hospice
- Hospice Sjælland
- Hospice Fyn
- Sct. Maria Hospice Center
- Hospice Sønderjylland
- Hospice Sydvestjylland
- Hospice Djursland
- Anker Fjord Hospice
- Hospice Limfjord
- KamillianerGaarden Hospice
- Hospice Vendsyssel.

Her kan du ikke benytte det frie sygehusvalg

Hvis du bliver akut indlagt med ambulance uden forudgående lægehenvi-
sning, vil ambulancen automatisk køre dig til nærmeste sygehus.
Du vil efter undersøgelse på sygehuset kunne vælge et andet offentligt
sygehus - se nedenfor om transport dertil.

En sygehusafdeling kan lukke for modtagelsen af fritvalgspatienter, hvis
afdelingen har væsentlig længere ventetid end lignende sygehusafdelinger.
Lukningen kan dog kun vare, indtil ventetiden er bragt ned på niveau
med lignende sygehusafdelinger.

Er du henvist til psykiatrisk behandling, har du frit sygehusvalg ligesom
til anden behandling. Din ret til frit at vælge sygehus kan dog undtagel-
sesvis begrænses af hensyn til dig selv.

Det frie sygehusvalg omfatter ikke de røntgenundersøgelser og andre
diagnostiske undersøgelser, som din praktiserende læge eller speciallæge
bestiller på sygehus til brug for *lægens* behandling af dig.

Udvidet frit sygehusvalg for dig, som venter mere end 1 måned eller får ændret en operationsdato

Er du henvist til *behandling*, herunder forundersøgelse på *et sygehus i din
hjemregion* eller på et af de sygehuse, regionen plejer at samarbejde med,
bliver dine valgmuligheder udvidet, hvis du skal vente mere end 1 måned
på selve behandlingen. Du kan da vælge behandling, herunder forunder-
søgelse på aftalehospitaler, dvs. privathospitaler og klinikker her i landet
samt hospitaler i udlandet, som har en *aftale med regionerne*, om den
behandling, du skal have foretaget. Det kræver blot en viderehenvi-
sning fra sygehuset i din hjemregion til det aftalehospital, du vælger.

1 måneds ventetiden beregner man fra datoen, hvor sygehuset i din hjem-
region modtager en henvisning fra din læge, og frem til den dato behand-
lingen kan starte. I beregningen medregner man ikke perioder, hvor du
gennemgår et undersøgelsesforløb. Dog medregner man ventetid udover
2 uger til hver enkelt diagnostisk undersøgelse (fx røntgenundersøgelser
og scanninger), der indgår i undersøgelsesforløbet.

Eksempler:

- Modtager sygehuset en henvisning fra din læge den 1. marts, og
viser det sig ved første konsultation på sygehuset, at du skal have
foretaget en røntgenundersøgelse (som du må vente 2 uger eller mere
på), skal du have tilbudt en behandlingsdato senest den 15. april.
Hvis du ikke får det, har du ret til at benytte det udvidede frie sy-
gehusvalg.

- Viser det sig, at du efter røntgenundersøgelsen også skal have foretaget en scanning (som du må vente 2 uger eller mere på), skal du have tilbudt en behandlingsdato senest den 30. april.

Kan sygehuset ikke tilbyde dig behandling inden for behandlingsdatoerne i disse eksempler, kan du vælge et aftalehospital, som kan foretage den undersøgelse og/eller behandling, du skal have foretaget.

Hvis sygehuset ved modtagelsen af lægehenvielsen ved, at det ikke kan tilbyde behandling inden for 1 måneds fristen, skal sygehuset allerede da tilbyde dig viderehenvielse til et aftalehospital, som kan varetage undersøgelsesforløb og eventuel behandling.

Du bestemmer selv, om du vil benytte det udvidede frie sygehusvalg helt eller delvist.

- Helt - hvis du ønsker både forundersøgelsesforløb, herunder de diagnostiske undersøgelser, og behandling på et aftalehospital.
- Delvist - hvis du *kun* ønsker en eller flere af de diagnostiske undersøgelser - som sygehuset har planlagt som led i dit undersøgelsesforløb - på et aftalehospital, men selve behandlingen på dit hjemregionsygehus. Det vil i nogle tilfælde kunne forkorte dit undersøgelsesforløb og ventetiden på behandlingen på dit hjemregionssygehus.

Har du fået tilbudt en operationsdato, og sygehuset ændrer den, kan du vælge et aftalehospital, som kan foretage operationen.

Kan din hjemregion ikke tilbyde dig *behandling* indenfor 1 måneds behandlingsfristen, eller får du ændret en operationsdato, kan du bede om en viderehenvielse til et aftalehospital. Du vil da blive viderehenvist til det ønskede hospital.

Her kan du ikke benytte det udvidede frie sygehusvalg

I *undtagelsestilfælde* kan du ikke straks vælge behandling på et aftalehospital, selvom 1 måneds fristen ikke kan overholdes. Det gælder, hvis din diagnose efter lægehenvielsen er for uklar til, at sygehuset i din hjemregion kan bedømme, om et aftalehospital kan foretage den nødvendige undersøgelse og behandling.

Når du efter nærmere undersøgelse har fået en diagnose, der er tilstrækkelig klar hertil, kan du vælge behandling på et aftalehospital. Du skal blot bede sygehuset om at henvise dig til det aftalehospital, du vælger.

Kan den nærmere forundersøgelse, som hjemregionssygehuset forventer at tilbyde dig, lige såvel foretages af et aftalehospital, skal sygehuset dog tilbyde dig henvisning dertil *straks*, når det ikke kan tilbyde behandling inden for 1 måneds behandlingsfristen.

Det udvidede frie sygehusvalg omfatter ikke organtransplantation, sterilisation, fertilitetsbehandling, refertilisationsbehandling, høreapparatbehandling, kosmetisk behandling, kønsskifteoperation, psykiatrisk behandling eller ophold på rekonvalescenthjem. Det omfatter heller ikke forskningsmæssig, eksperimentel eller alternativ behandling.

Hvis den samlede ventetid kommer til at overstige 1 måned alene på grund af din helbredstilstand eller dit eget ønske om at udsætte behandlingen, kan du ikke benytte det udvidede frie sygehusvalg.

Du kan ikke vælge behandling på et aftalehospital, hvis ventetiden her overstiger ventetiden til behandling på din hjemregions sygehuse eller de sygehuse, som regionen samarbejder med.

Det udvidede frie sygehusvalg omfatter ikke de røntgenundersøgelser og andre diagnostiske undersøgelser, som din praktiserende læge eller speciallæge *bestiller* på sygehus til brug for *lægens* behandling af dig.

Livstruende kræftsygdomme og visse hjertesygdomme

For behandling af patienter med livstruende kræftsygdomme og visse hjertesygdomme gælder både reglerne om frit og udvidet frit sygehusvalg og de særlige regler om maksimale ventetider. Nærmere oplysning herom kan fås på patientkontorerne og i pjecen "Maksimale ventetider for kræftsygdomme og visse hjertesygdomme". Den kan også ses på www.sundhed.dk.

Børn og unge med psykiske sygdomme

For behandling af børn og unge under 19 år med psykiske sygdomme gælder udover reglerne om frit sygehusvalg også særlige regler om udvidet undersøgelses- og behandlingsret. Du kan få nærmere oplysning herom på patientkontorerne.

Sygehusbehandling i udlandet

Din bopælsregion kan og skal i nogle tilfælde tilbyde dig vederlagsfri sygehusbehandling i udlandet efter reglerne i *sundhedsloven*, fx hvis en anerkendt og højt specialiseret behandling, som sygehuset mener du har

behov for, ikke kan tilbydes her i landet. Du kan eventuelt tale med lægerne på dit sygehus om kriterierne herfor og om dine muligheder.

Du kan efter *EF-retten* søge din bopælsregion om at få dækket sygehusbehandling i andre EU- og EØS-lande. Det kræver, at du er henvist af en læge til sygehusbehandling her i landet. Hvis din bopælsregion ikke kan tilbyde dig behandling *rettidigt* i forhold til dit behandlingsbehov, eller regionen ikke kan tilbyde dig behandling indenfor *normale ventetider*, skal den give dig en såkaldt forhåndsgodkendelse. Godkendelsen gælder alene for samme eller tilsvarende behandling, som du ville være tilbudt her i landet.

Om en behandling er *rettidig* i forhold til dit behandlingsbehov beror på en lægefaglig vurdering af din sygdomstilstand, den forventede udvikling og omfanget af eventuelle smerter og handicap mv.

Om en behandling kan tilbydes indenfor *normale ventetider* beror på, hvad der er normal ventetid på de offentlige sygehuse her i landet for behandling af din sygdom under hensyn til dens forventede udvikling. Ventetider på en lang række undersøgelser, behandlinger og efterbehandlinger kan ses på www.venteinfo.dk.

Dækningen er forskellig afhængig af, om behandling ikke kan tilbydes rettidigt i forhold til dit behandlingsbehov, eller om behandling ikke kan tilbydes indenfor normale ventetider.

Du skal selv indhente et behandlingstilbud fra et sygehus i et andet EU- eller EØS-land mv.

Du må ikke have påbegyndt behandlingen på sygehuset i udlandet, før regionen har godkendt din ansøgning. Til gengæld skal regionen give dig svar på din ansøgning senest 14 dage efter, at regionen har modtaget den.

Du kan læse mere om betingelserne og om dækning, herunder befordring mv. i Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses vejledning om dækning af behandling i andre EU- og EØS-lande. Den kan ses på www.sum.dk. Det kan også være en god ide at søge nærmere vejledning om dine muligheder for udlandsbehandling på patientkontorerne.

Transport

Benytter du det frie eller udvidede frie sygehusvalg, skal du *selv* sørge for transport til dig selv og en eventuel ledsager. Det samme gælder, hvis du af din bopælsregion får refunderet udgifter til sygehusbehandling eller betalt sygehusbehandling i et andet EU- eller EØS-land efter EF-retten.

Du kan dog få betalt den del af transportudgifterne, som din hjemregion skulle betale, hvis du blev behandlet på et sygehus, som regionen ville have henvist dig til. Det forudsætter dog, at du ville have ret til transport eller transportgodtgørelse dertil.

Information, råd og vejledning

Når du har brug for sygehusbehandling, kan du få råd og vejledning hos *din læge* om valg af sygehus og oplysning om ventetider.

Når et sygehus har modtaget en henvisning fra din læge, skal *sygehuset* indenfor 8 hverdage sende et indkaldelsesbrev til dig. Brevet oplyser bl.a. om tid og sted for din undersøgelse og/eller behandling. Indkaldelsesbrevet fra din hjemregion oplyser også, om regionen kan tilbyde dig behandling inden for 1 måned. Brevet oplyser herudover om dine muligheder for at benytte det frie og det udvidede frie sygehusvalg, om ventetider på behandling på sygehusene i din hjemregion og andre regioner mv.

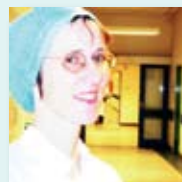
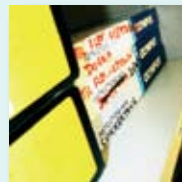
Du kan ved henvendelse til sygehuset få oplyst antallet af behandlinger, der foretages på de forskellige sygehuse. Det står i indkaldelsesbrevet, hvor du skal henvende dig for at få oplysning herom.

På *patientkontorerne* kan du få yderligere information om det frie sygehusvalg og retten til behandling i udlandet. Du kan også få vejledning og hjælp til at benytte disse muligheder. Patientkontorenes telefonnumre står på bagsiden af denne pejece.

På *patientkontorerne* kan du også få information og vejledning om:

- Hvilke sygehuse din hjemregion samarbejder med
- Hvilke behandlinger og hvilke aftalehospitaller du kan vælge efter den udvidede fritvalgsordning
- Ventetider for en lang række diagnoser fordelt på forundersøgelse, behandling og efterbehandling
- Hvor mange nærmere bestemte operationer mv., de offentlige sygehuse foretager hver især
- Frit valg under indlæggelse og behandling
- Hvornår du kan få dækket eller betalt behandling i udlandet
- Transport
- Patientrettigheder
- Klage- og erstatningsmuligheder.

Du kan også se mange af disse oplysninger på www.sygehusvalg.dk, www.venteinfo.dk og www.sundhed.dk.

Patientkontorerne:

Her kan du få mere at vide om dine patientrettigheder.

Region Hovedstaden:

Regionsgården	48 20 57 17
Amager Hospital	32 34 30 26
Bispebjerg Hospital	35 31 22 05
Bornholms Hospital	56 90 97 08
Frederiksberg Hospital	38 16 30 87
Gentofte Hospital	39 77 30 22
Glostrup Hospital	43 23 26 46
Herlev Hospital	44 88 40 16
Hvidovre Hospital	36 32 27 70
Rigshospitalet	35 45 55 90
Psykisk center Sct. Hans	46 33 46 99
Frederikssund	48 29 52 37
Helsingør	48 29 22 89
Hillerød	48 29 30 24
Hørsholm	48 29 22 89

Region Sjælland 70 15 50 01

Region Nordjylland 96 35 10 10

Region Midtjylland 87 28 48 70

Region Syddanmark 76 63 14 90

www.sum.dk

Maj 2009